

Nr 64.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 9 november 1951 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 230, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen.

I propositionen föreslås, att varuskatten å choklad och konfityrer skall sänkas från 80 till 60 procent av varans beskattningsvärde. Sänkningen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1952.

Det ovannämnda författningsförslaget är av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

förordning angående ändrad lydelse av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen.

Härigenom förordnas, att den vid förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt fogade förteckningen över varor, för vilka varuskatt skall erläggas,¹ skall erhålla den ändrade lydelse som framgår av härvid fogad bilaga.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952.

¹ Senaste lydelse av förteckningen, se 1951: 213.

Förteckning

över

varor, för vilka varuskatt skall erläggas,

i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning hänförliga till nedanstående statistiska nummer

Statistiskt nr	V a r u s l a g	Skattesats, procent av beskattningsvärdet
ur 298—302	Choklad- och konfityrvaror, hänförliga till följande varugrupper: choklad eller — — — eller sötningsmedel; ----- glaserade eller — — — växtdelar eller ersättningsmedel härför; med socker — — — av läskedrycker glass..... <i>Anm. till ur stat. nr 298—302.</i> Bestämmelserna i — — — av glass. ----- -----	 60 ¹ 60

Till utskottets behandling ha hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 536 av herr *Cassel* och II: 683 av herr *Hagberg* i Malmö, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att den i proposition nr 230 föreslagna sänkningen av varuskatten å choklad och konfityrer skall träda i kraft den 1 december 1951»; samt

2) motionen II: 682 av herr *Christenson* i Malmö, vari hemställts, »att, om riksdagen beslutar bifalla propositionen i vad den avser en sänkning av varuskatten å choklad och konfityrer från 80 till 60 procent, beslutet härom måtte fastställas att träda i kraft senast den 1 december 1951».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 682 och II: 683.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

I förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt stadgas, att för vissa varor — angivna i en vid förordningen fogad varuförteckning — skall

¹ Skattesatsen har från och med den 1 december 1950 utgjort 80 procent.

varuskatt utgå, där varorna tillverkas yrkesmässigt inom riket för avsalu eller för vidare bearbetning eller ock införas till riket. Varuskatten utgår med i varuförteckningen angivet procenttal av varans beskattningsvärde, vilket är lika med det pris, som den skattskyldige i allmänhet betingar sig för varan vid försäljning till detaljhandlare eller, i fall där försäljning till detaljhandlare icke bedrives, det pris, som den skattskyldige kan antagas ha betingat sig, därest sådan försäljning skett; och i intetdera fallet skall varuskatten inberäknas i priset. Enligt nyssnämnda varuförteckning skall varuskatt utgå för bl. a. choklad- och konfityrvaror. Skattesatsen för dessa varor, som ursprungligen utgjorde 40 procent av beskattningsvärdet, höjdes enligt förordningen den 27 februari 1948, nr 66, till 60 procent och enligt förordningen den 17 november 1950, nr 574, till 80 procent; skattesatsen för glass, som jämväl inrangeras under begreppet choklad- och konfityrvaror, bibehölls dock vid 60 procent. Höjningarna trädde i kraft den 1 mars 1948 respektive den 1 december 1950 (ang. senaste höjningen jfr prop 255/1950 och bevillningsutskottets betänkande nr 63/1950).

I efterföljande sammanställning har upptagits den influtna uppbörden av skatten å choklad- och konfityrvaror (med undantag av glass) under budgetåren 1944/45—1950/51.

Budgetår	Influten skatt milj. kr.
1944/45	60,92
1945/46	59,44
1946/47	61,13
1947/48	75,36
1948/49	113,78
1949/50	100,36
1950/51	105,46

I riksstaten för nu löpande budgetår har varuskatten å choklad- och konfityrvaror (exklusive glass) beräknats till 135 milj. kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 november 1951 har kontrollstyrelsen med ledning av nu tillgängliga uppgifter angående uppbörden beräknat skatteintäkten för budgetåret 1951/52 till 104 miljoner kronor.

I skilda till finansdepartementet inkomna skrivelser ha Svenska konditorföreningen, Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen u. p. a., Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund samt Sveriges konditorförening framställt yrkanden om sänkning av varuskatten å choklad- och konfityrvaror. Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen u. p. a. har påyrkat en väsentlig nedsättning av skatten. Enligt föreningens mening skulle en skattesats av 40 procent kunna antagas komma att giva staten samma skatteintäkt som för närvarande. Svenska konditorföreningen och Sveriges konditorförening ha hemställt om sänkning av skatten till

50 respektive 40 procent av beskattningsvärdet. Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund har icke siffermässigt angivit storleken av den av förbundet ifrågasatta nedsättningen.

Över framställningarna ha, efter remiss, yttranden avgivits av kontrollstyrelsen samt kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Malmö, Göteborg och Gävle, Sveriges grossistförbund samt Sveriges köpmannaförbund).

Rörande det närmare innehållet i de gjorda framställningarna och de däröver avgivna yttrandena tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen s. 4—13.

Departementschefen har såsom motivering för det i propositionen framlagda förslaget anfört följande:

»Såsom framgår av den föregående redogörelsen beslöt 1950 års riksdag efter därom i propositionen nr 255/1950 framlagt förslag en höjning av varuskatten å choklad och konfityrer (med undantag av glass) från 60 till 80 procent av varans beskattningsvärde. Skattehöjningen, som trädde i kraft den 1 december 1950, ingick som ett led i den skärpning av beskattningen av vissa konsumtionsvaror, som nämnda års riksdag genomförde i syfte att öka statsinkomsterna och stärka budgetbalansen för såväl budgetåret 1950/51 som innevarande budgetår. De beslutade skatteskräpningarna avsågo jämväl spritdrycker, malt- och läskedrycker samt vissa essenser och extrakter. Höjningen av skatten å choklad- och konfityrvaror hade beräknats komma att tillföra statsverket ökade skatteintäkter med ca 25 miljoner kronor. Därvid hade hänsyn tagits till att den höjda skattesatsen troligen skulle komma att medföra en viss konsumtionsminskning. Denna minskning hade antagits komma att uppgå till ungefär 10 procent i beskattningsvärde räknat.

Hur konsumtionsutvecklingen gestaltat sig under den hittills förflutna delen av år 1951 framgår av de uppgifter kontrollstyrelsen lämnat rörande storleken av de månatliga värdena för leveranser från tillverkarna (beskattningsvärdena). Till följd av stora lagringsköp under november 1950 blevo beskattningsvärdena under de första månaderna efter skatteskräpningen särskilt låga och dessa månader synas därför icke böra medtagas vid ett bedömande av utvecklingen. Enligt de lämnade uppgifterna har det totala beskattningsvärdet för tiden mars—september 1951 blivit inemot 25 procent lägre än för motsvarande tid föregående år, medan det å detta värde belöpande skattebeloppet varit i stort sett oförändrat.

I de nu föreliggande framställningarna om skattesänkning göres genomgående gällande att konsumtionsminskningen helt eller åtminstone till väsentlig del orsakats av den senaste skatteskräpningen. Visserligen hade höjningen av råvarupriserna måst genomföras ungefär samtidigt med att skatten skärptes, men då dessa höjningar uppgått endast till ca 20 procent, d. v. s. icke mer än vad priserna i genomsnitt ökat på andra konsumtions-

varor det sista året, kunde dessa kostnadsstegringar, menar man, icke ha påverkat konsumtionen i sänkande riktning. En sådan argumentering förutsätter å ena sidan att den inträdda varufördyringen lett till minskad konsumtion men å andra sidan att endast den prisstegring som föranletts av den ökade skatten haft denna verkan. Att ett dylikt betraktelsesätt icke är hållbart torde ligga i öppen dag.

Kontrollstyrelsen har i sitt yttrande gjort en närmare analys av prisstegringen. Med utgångspunkt från prisläget före september månads ingång 1950 har kontrollstyrelsen beräknat att konsumentpriserna genom höjningen av varuskatten vid oförändrad procentuell detaljhandelsmarginal skulle ha kommit att stiga med 12,5 procent. På grund av de efter nämnda tidpunkt inträffade kostnadsstegringarna hade emellertid prisstegringen inklusive varuskatt på densamma kommit att uppgå till icke mindre än 42 procent. Kontrollstyrelsen har i detta sammanhang även pekat på det förhållandet att den ganska kraftiga stegringen i levnadskostnaderna under innevarande år för vissa varuområden medfört köpmotstånd, som även torde ha gått ut över choklad- och konfityrvaror och troligen skulle ha gjort det i viss utsträckning även vid en oförändrad prisläge.

Otvivelaktigt har situationen medfört svårigheter för olika producentföretag men såvitt jag kunnat utröna har den arbetskraft som därigenom frigjorts praktiskt taget funnit sysselsättning inom andra områden av produktionslivet. För egen del har jag likväl kommit till den uppfattningen att den föregående år beslutade skatthöjningen genom olika sammanträffande omständigheter medfört en hårdare belastning än som från början varit avsedd. Till detta har också den omständigheten bidragit att detaljhandels marginaler beräknas såsom en procentuell andel av priset vid försäljning till konsument. Anledning torde sålunda föreligga att till förnyat övervägande upptaga frågan om skattesatsens storlek.

Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen har som sin mening uttalat att en skattesats av 40 procent i stort sett skulle giva statsverket samma intäkt som för närvarande. Föreningen har därvid förutsatt att en skattelindring av denna omfattning skulle medföra en mycket betydande konsumtionsökning. I den av föreningen åberopade utredningen har räknats med en omsättningsökning av icke mindre än 120 å 200 miljoner kronor.

Enligt kontrollstyrelsens beräkningar skulle en sänkning av skattesatsen till 60 respektive 40 procent föranleda en sänkning av konsumentpriserna med i runt tal 10 respektive 20 procent. Med utgångspunkt från att den nuvarande omsättningen motsvarar ett beskattningsvärde av 130 miljoner kronor har kontrollstyrelsen uppskattat beskattningsvärdet vid en 40-procentig skatt till ca 200 miljoner kronor och vid en 60-procentig skatt till ca 160 miljoner kronor. Med ledning härav beräknar kontrollstyrelsen skatteintäkten till 96 miljoner kronor vid en skattesats av 60 procent och 80 miljoner kronor vid en skattesats av 40 procent. Då skatteintäkten med nuvarande skattesats kan uppskattas till 104 miljoner kronor skulle sålunda

en sänkning till 60 eller 40 procent medföra ett skattebortfall av 8 respektive 24 miljoner kronor.

Att bedöma den väntade konsumtionsutvecklingen efter en eventuell skattesänkning är självfallet ytterligt vanskligt. Såsom kontrollstyrelsen påpekat har den allmänna stegringen i levnadskostnaderna under innevarande år för vissa varuområden medfört köpmotstånd. Tillgängliga uppgifter om detaljhandelns omsättning tyda härpå. Betecknande är också att nedgången i förbrukningen varit särskilt tydlig på livsmedelsområdet, vilket möjligen kan vara ett uttryck för konsumtionsvanornas utveckling på något längre sikt. Att närmare klarlägga vilken styrka dessa tendenser ha låter sig givetvis icke göra. Så mycket torde dock vara klart att någon grundad anledning att räkna med en så kraftig konsumtionsökning, i gynnsammaste fall ända upp till 200 miljoner kronor, som den som fabrikantföreningen lagt till grund för sina bedömanden, icke föreligger. Enligt min mening är det ovisst, huruvida man ens med säkerhet kan påräkna en konsumtionsökning av den omfattning kontrollstyrelsen antagit. Man måste sålunda ha klart för sig att en skattesänkning med säkerhet kommer att medföra minskade skatteintäkter. Med hänsyn till det påräkneliga skattebortfallet anser jag mig icke kunna tillstyrka större nedsättning än till 60 procent. Godtages detta förslag kommer läget att återföras till vad som gällde före senaste skattesärpningen. En skattesänkning av denna omfattning har även förordats av kommerskollegium.

I fråga om tidpunkten för ikraftträdandet av en skattesänkning har Sveriges grossistförbund i sitt yttrande framhållit att ur handelns synpunkt vore det av särskild betydelse att en skatteändring icke skedde under den livliga försäljningssäsongen före jul. Den lämpligaste tidpunkten för ikraftträdandet av nya skattebestämmelser vore enligt förbundets mening i början av januari, då julhandeln avslutats och det nya årets försäljningssäsong ännu icke påbörjats. Med hänsyn härtill får jag föreslå att skattesänkningen genomföres per den 1 januari 1952.

Sveriges konditor-förening har i sin skrivelse jämväl hemställt om viss ändring av varuskatteförordningens bestämmelser om minimiskatt. Enligt kontrollstyrelsens uppfattning saknas anledning att nu genomföra en revision av dessa bestämmelser. Jag delar denna uppfattning och anser mig sålunda icke kunna tillstyrka konditor-föreningens framställning i nu förevarande del.»

Av innehållet i de i ämnet avgivna *motionerna* må här återgivas följande.

I de likalydande *motionerna* I: 536 och II: 683 har anförts, att 1950 års höjning av varuskatten å choklad- och konfityrvaror medfört en stark minskning av konsumtionen. Denna hade sålunda sjunkit från ca 50 000 ton till ca 35 000 ton per år. Enligt kontrollstyrelsen hade nedgången i beskattningsvärdet under tiden mars—september utgjort ca 25 procent och den faktiska skatteinkomsten hade nedgått med ungefär 25 procent eller med ca 30 miljoner kronor jämfört med de beräkningar, som förelåge vid beslutet

om skattehöjningen. Detta innebure att statens skatteinkomster trots penningvärdesförsämringen och den höjda skattesatsen icke ens nominellt blivit större än under år 1950. Beslutet om skattehöjningen 1950 motiverades med att ökade skatteintäkter, som vore nödvändiga för att uppnå balans i budgeten, härigenom beräknades inflyta. I en motion nr I: 538 yrkades avslag på höjningen under bl. a. följande motivering: »Om tendensen till en kraftigt minskad omsättning på de beskattade chokladvarorna är av en sådan styrka att man redan nu nått den höjd av beskattningen där skatteintäkten av densamma är maximum, skulle en ytterligare höjning ha till följd, att samtliga led i den beskattade delen av choklad- och konfityrbranschen utsättas för betydande ekonomiska påfrestningar till följd av den minskade omsättningen utan att några fördelar ur statens synpunkt därigenom vinnas. Under sådana förhållanden måste andra vägar sökas för att uppnå syftet med den föreslagna skatten.» Erfarenheten visade, att de farhågor som framfördes i motionen vore välgrundade. Det torde nämligen vara otvivelaktigt att den stora konsumtionsminskningen till alldeles övervägande del vore en följd av de prishöjningar, som föranletts av den genomförda skattehöjningen. Av den totala prisstegring, som ägt rum för chokladvaror under det senaste året, kunde ungefär två tredjedelar anses vara direkt beroende av varubeskattningen. Enligt motionärernas uppfattning borde den nu föreslagna lägre beskattningen få tillämpas redan fr. o. m. den 1 december 1951. Ett ikraftträdande av sänkningen först 1 januari 1952 skulle nämligen innebära stora risker för ytterligare permitteringar av arbetskraft inom choklad- och konfityrbranschen. Man kunde också räkna med att den publicitet, som ägt rum kring denna fråga, kunde leda till ett kraftigt köpmotstånd under december månad, vilket skulle kunna innebära att skatteintäkterna till statsverket bleve relativt obetydliga.

Till stöd för det i motionen II: 682 framförda yrkandet har framhållits, att julhandeln med choklad och konfityrer utgjorde normalt en mycket väsentlig del av försäljningen av dessa varor under året och vore därför självfallet av största ekonomiska betydelse för såväl industrien som återförsäljarna inom branschen. Om förslaget att sänka skatten från den 1 januari 1952 genomfördes, kunde detta med fog väntas verka i högsta grad störande på den nu förestående julhandeln. Allmänheten hade på grund av att utförsäljningspriserna främst genom den i december 1950 genomförda skattehöjningen blivit alltför höga visat ett påtagligt köpmotstånd under det nu gångna året. Som en följd därav hade fabrikanternas totala omsättning nedgått med ca 30 % och den beräknade merintäkten av skattehöjningen hade helt uteblivit. Det mest verksamma medlet för att bryta allmänhetens köpmotstånd vore otvivelaktigt att finna i en sänkning av utförsäljningspriserna. En möjlighet därtill erbjödes nu genom förslaget om sänkning av skatten. Men allmänheten hade genom den publicitet, som givits åt den framlagda propositionen, varskotts om att en sådan prissänkning vore att emotse först efter den 1 januari 1952. Man kunde räkna med att allmänheten i

stället för att normalt öka sina inköp inför julen denna gång komme att visa den största återhållsamhet i sina inköp. Att detta för såväl industrien som handeln vore en högst olycklig utveckling torde vara självfallet. Såväl industrien som handeln hade under året haft stora svårigheter att kämpa med, vilket tydligt torde framgå av den ovan lämnade uppgiften om den inträffade omsättningsminskningen. Det vore ju för övrigt allmänt känt att flera mindre industriföretag fått helt nedlägga driften under året, medan andra företag fått vidkännas en minskning i produktionen, som lett bl. a. till personalinskränkningar. Återförsäljare av dessa varor hade kommit i ett svårt läge då deras omsättning sjunkit samtidigt som de allmänna omkostnaderna stigit. En felslagen julhandel skulle komma att medföra ytterligare kännbara ekonomiska påfrestningar för såväl industrien som handeln. För industriens del tillkomme, att lagren av färdiga varor icke kunde väntas bli minskade i den omfattning, som beräknats i samband med julhandeln, utan att lagren i stället till stor del torde komma att kvarligga till efter den för skattsänkningen föreslagna tidpunkten. Fabrikanterna torde i ett sådant läge redan inom kort nödgas att i stor utsträckning permittera sina arbetare för att låta driften ligga nere till in på nyåret 1952. Som en ytterligare konsekvens av en minskad julhandel framstode givetvis det förhållandet, att statsverket komme att i samma mån gå miste om intäkter genom varuskatten. Samtliga dessa nackdelar syntes kunna undvikas, om skattesänkningen ägde rum vid en tidigare tidpunkt. Från såväl industrien som organisationerna inom den enskilda och kooperativa handeln hade också enstämigt framhållits angelägenheten av att skatteändringen genomfördes senast den 1 december 1951. Endast därigenom skulle det bli möjligt att hinna få ut varor med den sänkta varuskatten till alla försäljningsställen, så att varorna kunde försälgas till julen. Julhandeln skulle i så fall icke bli alltför störd genom skatteändringen. Även rent principiella skäl syntes tala för att en så kort tidrymd som möjligt borde förflyta från den tidpunkt, då förslaget om skatteändringen blivit allmänt känt, till tidpunkten för ändringens ikraftträdande. Framhållas kunde slutligen, att några svårigheter av kontrollteknisk art icke gärna kunde vara förbundna med en sådan ändring av tidpunkten för skattesänkningens ikraftträdande.

Till utskottet ha i anledning av den förevarande propositionen inkommit *skrifter* från Sveriges grossistförbund och Kooperativa förbundet ävensom *telegram* från Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund samt från Sveriges speceri- & lanthandlareförbund. I samtliga dessa framställningar har hemställts, att den föreslagna skattesänkningen måtte träda i kraft den 1 december 1951. Av innehållet i skrifterna och telegrammen må här omnämnas följande.

Sveriges grossistförbund har i sin skrift rörande frågan om den föreslagna skattesänkningens ikraftträdande erinrat om att förbundet i skrivelse den 4 oktober 1951 på begäran av kommerskollegium avgivit yttrande över framställningar från Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen

u. p. a. samt vissa andra organisationer om en sänkning av varuskatten på choklad- och konfektyrvaror. Förbundet tillstyrkte därvid, att denna varuskatt skulle nedsättas från 80 till 40 procent. Samtidigt förordade förbundet att, för den händelse en skattesänkning skulle kunna genomföras redan denna höst, densamma skulle sättas i kraft den 1 januari 1952. Sedan det nyligen blivit bekant, att man inom finansdepartementet tagit under övervägande att redan under innevarande höstriktsdag avlämna proposition om en sänkning av varuskatten, hade överläggningar ägt rum mellan vederbörande till grossistförbundet anslutna grossistbranschorganisation samt övriga intressegrupper inom choklad- och konfektyrbranschen. Vid dessa förhandlingar hade framförts starka önskemål om att, för den händelse en skattesänkning komme att beslutas, denna borde — oberoende av de synpunkter på denna speciella fråga, som framförts i grossistförbundets skrivelse den 4 oktober 1951 — genomföras med det allra snaraste och helst redan den 1 december innevarande år. De skäl, som åberopats härför, hade varit så vägande, att förbundet för sin del ansåge sig reservationslöst kunna instämma i dessa önskemål. Grossistförbundet ville sålunda efter samråd med Konfektyrgrossisternas riksförbund tillstyrka, att bestämmelserna om en reducerad varuskatt måtte träda i kraft den 1 december innevarande år.

Kooperativa förbundet har i anslutning till de väckta motionerna om ändring av tiden för ikraftträdandet till den 1 december 1951 förklarat sig gärna vilja meddela, att förbundet ansåge nämnda datum som lämpligare tidpunkt för skatteändringens ikraftträdande.

Det från *Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund* inkomna telegrammet har följande lydelse: »Till Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund anslutna detaljhandlare vill framhålla det såsom ytterst önskvärt att den förslagna skattesänkningen å konfektyrvaror sker den 1 december. Ett fördröjande av tidpunkten till den 1 januari skulle för oss medföra besvärliga konsekvenser.»

Sveriges speceri- & lanthandlareförbund har i sitt av förbundets ordförande och verkställande direktör undertecknade telegram anført: »Undertecknads förbund som representerar 17 000 speceri- och lanthandlare inom landet har vid styrelsesammanträde beslutat att rikta en allvarlig vädjan till bevillningsutskottet att utskottet ville föreslå riksdagen att skatten på chokladvaror sänkes från och med den 1 december 1951. Det är av utomordentligt stor betydelse för detaljhandeln med chokladvaror att skattesänkningen kommer till stånd redan från december månads början.»

Utskottet. I den förevarande propositionen nr 230 föreslås, att varuskatten å choklad och konfityrer skall sänkas från 80 till 60 procent av varans beskattningsvärde. Sänkningen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1952.

Genom beslut av 1950 års riksdag höjdes skattesatsen för choklad- och konfityrvaror, med undantag av glass, från 60 till 80 procent. Denna skatte-

höjning ingick som ett led i vissa, samtidigt genomförda skärpningar av konsumtionsbeskattningen. Syftet med dessa åtgärder var att utjämna ett beräknat reellt budgetunderskott för budgetåret 1950/51 samt öka möjligheterna att uppnå balans mellan statens inkomster och utgifter under nu löpande budgetår. Under antagande att beskattningsvärdet för choklad- och konfityrvaror efter skattehöjningen skulle sjunka med 10 procent, beräknades ökningen av statsverkets intäkter av den skärpta varuskatten till ca 25 miljoner kronor.

Enligt vissa i den nu föreliggande propositionen intagna uppgifter har det totala beskattningsvärdet å choklad och konfityrer för tiden mars—september 1951, vilken tidsperiod synes kunna läggas till grund för en jämförelse, blivit inemot 25 procent lägre än för motsvarande tid föregående år, under det att skattebeloppet varit i stort sett oförändrat. Branschorganisationerna ha i de i propositionen redovisade framställningarna gjort gällande, att konsumtionsminskningen helt eller åtminstone till väsentlig del orsakats av den år 1950 genomförda skatteskrpningen. Samma uppfattning har kommit till uttryck i de likalydande motionerna I: 536 och II: 683, vari uttalats, att den stora konsumtionsminskningen till alldeles övervägande del varit en följd av de prishöjningar, som föranletts av den senaste skattehöjningen. Den av kontrollstyrelsen gjorda undersökningen av de faktorer, som föranlett prisstegringen å choklad- och konfityrvaror, ådagalägger enligt utskottets mening med all tydlighet, att konsumtionsminskningen icke ensidigt kan tillskrivas den skärpta varuskatten. Å andra sidan finner utskottet i likhet med departementschefen, att skattehöjningen genom olika sammanträffande omständigheter medfört en hårdare belastning än som från början varit avsedd. Utskottet vill därför tillstyrka en sänkning av varuskatten för ifrågavarande varor.

Hur utvecklingen av konsumtionen kommer att påverkas av en sänkning av skattesatsen är mycket svårt att förutspå. Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen har uttalat, att en å det nuvarande beskattningsvärdet beräknad skattesats av 40 procent torde i stort sett komma att giva statsverket samma inkomster som för närvarande. Kontrollstyrelsen har beräknat, att en sänkning till 60 respektive 40 procent skulle medföra ett skattebortfall av 8 respektive 24 miljoner kronor. Att ställa någon säker prognos för framtiden i detta hänseende är enligt utskottets mening icke möjligt. Såsom departementschefen framhållit synes emellertid en skattesänkning med säkerhet komma att medföra minskade skatteintäkter. Med hänsyn till det påräkneliga skattebortfallet har departementschefen förklarat sig icke kunna tillstyrka större nedsättning än till 60 procent. En längre gående sänkning än den föreslagna anser sig utskottet ej heller kunna biträda.

Såsom ovan nämnts föreslås i propositionen, att skattesänkningen genomföres från och med den 1 januari 1952. Yrkande om att den föreslagna skattesänkningen skall träda i kraft den 1 december 1951 har framförts såväl i de likalydande motionerna I: 536 och II: 683 som i motionen II: 682.

Sveriges grossistförbund, som i sitt remissyttrande över de gjorda framställningarna om nedsättning av varuskatten å choklad och konfityrer framhållit att den lämpligaste tidpunkten för en skattesänkning vore den 1 januari 1952, har i en till utskottet ingiven skrift förklarat sig efter överläggningar med choklad- och konfektyrbranschens organisationer vilja tillstyrka, att ikraftträdandet av bestämmelserna om skattesänkningen sattes till den 1 december innevarande år. Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund samt Sveriges speceri- & lanthandlareförbund ha i telegram till utskottet givit uttryck åt samma uppfattning. Vidare har Kooperativa förbundet i en till utskottet inkommen skrift uttalat, att den 1 december 1951 vore en lämpligare tidpunkt för skatteändringens ikraftträdande. Departementschefen har vid sitt ställningstagande till frågan om tidpunkten för skattesänkningens ikraftträdande erinrat om grossistförbundets yttrande, vari uttalats att det ur handelns synpunkt vore av särskild betydelse, att en skatteändring skedde i början av januari, då julhandeln avslutats och det nya årets försäljningssäsong ännu icke påbörjats.

Utskottet anser likaledes, att övervägande hänsyn vid bestämmandet av tidpunkten för ikraftträdandet bör tagas till handelns ur praktiska synpunkter motiverade önskemål. I enlighet med vad som anförts i de till utskottet inkomna uttalandena från handelns representanter vill utskottet därför tillstyrka, att skattesänkningen genomföres från och med den 1 december innevarande år. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att vid skattehöjningen den 1 december 1950 någon särskild beskattning icke vidtogs av de hos grossister och detaljhandlare ineliggande lagren, varför några anspråk på ersättning för de förluster, som kunna följa av prissänkning på nu befintliga lager icke rimligen kunna resas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 230 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas ävensom i anledning av de likalydande motionerna I: 536 av herr Cassel och II: 683 av herr Hagberg i Malmö samt motionen II: 682 av herr Christenson i Malmö, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen med den ändringen, att dagen för ikraftträdandet fastställs till den 1 december 1951 i stället för den 1 januari 1952.

Stockholm den 22 november 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Franzon, Velander, Petrén, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Einar Eriksson och Werner samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Kristensson i Osby, Sundström, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn och Christenson i Malmö.